

РЕЦЕНЗІЇ. ХРОНІКИ

Г.О. Ковтун

**член-кореспондент АН України,
заступник директора Інституту
біоорганічної хімії та нафтохімії АН України**

БІБЛІОГРАФІЯ НАУКОВИХ І НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПРАЦЬ ВИКЛАДАЧІВ ХІМІКО-БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ (1962-2002 рр.) ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА / УКЛАДАЧІ: БАРНА М.М., ПОХИЛА Л.С., ГРУБІНКО В.В., ГРИЩУК Б.Д., КВАША В.І., ОЛІЙНИК А.М., СТЕПАНЮК А.В./ ЗА РЕДАКЦІЄЮ БАРНИ М.М. – ТЕРНОПІЛЬ: ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ ТДПУ, 2002-182 с.

Наукові та науково-методичні здобутки професорсько-викладацького складу хіміко-біологічного факультету одного з провідних навчальних закладів України – Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка добре відомі в Україні. Рецензована нами „Бібліографія” – це видання, яке відобразило узагальнення науково-дослідної та науково-методичної діяльності викладачів факультету протягом 40 років.

„Бібліографія” складається з таких розділів: передмова, автореферати докторських і кандидатських дисертацій, монографій, підручники, програми, посібники, авторські свідоцтва, довідники, словники та атласи, методичні рекомендації, матеріали міжнародних конгресів, конференцій, симпозіумів і семінарів, біологічні науки, сільськогосподарські науки, хімічні науки, педагогічні науки, історія науки і пам’ятні дати, рецензія. Лише перелік розділів „Бібліографії” говорить про різноманітні напрямки наукової та науково-методичної діяльності викладачів хіміко-біологічного факультету.

21 монографія, видана науковцями факультету, доповнює і підтверджує нашу думку щодо різних напрямків наукових досліджень, які проводяться на хіміко-біологічному факультеті Тернопільського педуніверситету.

Окремо доцільно зупинитися на навчальних підручниках. Підготовка навчальних підручників з οποї навчальної дисципліни, а особливо, однойменних – це велика копітка багаторічна праця автора або колективу авторів. В цьому плані хочемо відмітити підручник „Мікробіологія з основами вірусології”.

Всі розділи, представлені в бібліографії, свідчать про серйозні наукові та науково-методичні здобутки викладачів з даних предметів.

Разом з тим мені хочеться проаналізувати результати наукової та науково-методичної діяльності викладачів кафедри хімії.

В останній час захищена 1 докторська (Грищук Б.Д., 1995 р.) та 2 кандидатські дисертації (Горбовий П.М., 1994 р. та Загрічук Г.Я., 2000р.).

Приємно вражають результати роботи з науково-методичного напрямку. Викладачами кафедри хімії підготовлено 9 посібників з грифом МОН України та вищої школи і 2 посібники для середньої школи. Окрім того для середньої школи підготовлено 21 посібник.

Хочеться відзначити посібники Б.Д. Грищука „Лабораторні роботи з органічної хімії” – Тернопіль. 2001.-165с., Задачі та вправи з органічної хімії. – Тернопіль, 2001.-91 с., Горбового П.М., Барановського В.С., Столяр О.Б. „Хімія окисно-відновних реакцій” – Тернопіль: Астон, 1998.-127 с.

Співробітниками кафедри хімії є авторами 11 авторських свідоцтв на винаходи.

Розділі „Хімічні науки” приведено 290 наукових праць в т. ч. з неорганічної хімії (30), аналітичної хімії (60), органічної хімії (228), фізичної та колоїдної хімії (32).

Незрозуміло, чому укладачі розділ „Хімічні науки” починають не з неорганічної хімії, а з аналітичної хімії.

Аналіз приведених наукових праць та статистичних даних свідчить, що пріоритетними дослідженнями є хімія ненасичених сполук та ароматичних сполук діазонію, які ведуться професором Грищуком Б.Д. разом зі співробітниками.

Особливої уваги заслуговує розділ „Матеріали Міжнародних конгресів, конференцій, симпозіумів і семінарів”. Аналізуючи праці цього розділу відрадно відзначити, що викладачі хіміко-біологічного факультету брали участь у 5 Міжнародних конгресах, 10 Міжнародних конференціях, 10 Міжнародних симпозіумах та 5 Міжнародних семінарах.

Розділ депонованих робіт нараховує 66 рукописних праць, що презентують хімію та методичні аспекти її викладання у вищій та середній школі.

В розділі „Історія науки. Пам’ятні дати” поміщені праці про історію розвитку Тернопільського педагогічного університету, хіміко-біологічного факультету та кафедри хімії за 60 років про розвиток хімії на Тернопіллі, зокрема поміщена стаття про наукову та освітню діяльність відомого німецького хіміка Г.Л. Меєрвейна.

Без сумніву зроблені зауваження не знижують значення бібліографічної праці. Наукові та науково-методичні праці наведені в „Бібліографії” є цінним надбанням у відповідних галузях знань і можуть прислужитися не лише науковцям та фахівцям, а й студентам, магістрам, аспірантам і докторантам.

Окрім того, „Бібліографія” буде корисною для вчителів біології і хімії, а також для всіх тих, хто хоче поглибити і розширити свої знання з хімії, біології, педагогіки та основ сільського господарства.